

KPA-20 Auvinen Marita, Kankare Virpi

13.12.2017

KÄYTTÖ RAJOITETTU

Asia

Ajankohtaista EU:ssa käsiteltävistä viisumiasioista

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Tämän kirjelmän tarkoituksena on antaa tietoa EU:ssa käsiteltävistä ajankohtaisista viisumikysymyksistä.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

I. Voimaan tulevat EU:n ja kolmansien maiden väliset lyhyttä oleskelua koskevat viisumivapaudet

Alla lueteltuihin sopimuksiin on tehty teknisiä päivityksiä ja sopimukset on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 15.11.2017 ja ne tulevat voimaan 20 päivän kuluttua julkaisemisesta.

Antigua ja Barbuda

Barbados

Bahaman liittovaltio

Saint Kitts ja Nevisin federaatio

Mauritiuksen tasavalta

Seychellien tasavalta

Brasilian osalta komissio on valmistellut neuvoston päätösluonnoksen. Asiakirjasta keskustellaan viisumikomiteassa vuoden 2018 alkupuolella.

II. EU:n ja kolmansien maiden väliset lyhyttä oleskelua koskevat viisumivapausneuvottelut

Vuoden 2017 toisella vuosipuoliskolla ei ole tapahtunut muutoksia vireillä olevissa viisumivapausneuvotteluissa Turkin ja Kosovon kanssa.

III. EU:n ja kolmansien maiden väliset viisumihelpotussopimusneuvottelut

Kiina: EU:n ja Kiinan välisen vuonna 2013 alkaneen maahanmuutto ja liikkuvuus – vuoropuhelun toisen osaan liittyen alkoivat kesäkuussa 2017 viisumihelpotussopimusneuvottelut ja neuvottelut yhteistyöstä laittoman maahanmuuton estämiseksi eli takaisinottosopimusneuvottelut. Heinäkuussa 2017 Brysselissä pidetyssä teknisessä kokouksessa vaihdettiin EU:n ja Kiinan välillä ensimmäiset neuvotteluja koskevat näkemykset.

Tunisia: EU:n ja Tunisian välinen ensimmäinen viisumihelpotussopimuksen neuvottelukierros pidettiin 12.10.2016 ja viimeksi osapuolet tapasivat 28.11.2017. Viisumihelpotussopimusneuvottelut pyritään saamaan päätökseen vuoden 2018 kesäkuun loppuun mennessä. Komissio pyrkii edistämään viisumihelpotus- ja kauppasopimusneuvottelujen synergiaa ja asiasta keskustellaan Tunisian kanssa.

Marokko: Viisumihelpotussopimusneuvottelut EU:n ja Marokon välillä eivät ole edenneet. Marokko on siirtänyt neuvottelujen jatkamista ensi vuoden alkupuolelle. Komissaari Avramopoulos vieraili Marokossa marraskuussa 2017 ja esillä olivat mm. viisumihelpotussopimukset.

Jordania: Viisumihelpotussopimusneuvottelut EU:n ja Jordanian välillä eivät ole edenneet.

Valko-Venäjä: Viisumihelpotussopimusneuvottelut EU:n ja Valko-Venäjän ovat edelleen vireillä. 24.11.2017 järjestetyn itäisen kumppanuuden huippukokouksen julkilausuman mukaan Valko-Venäjän kanssa pyritään tekemään viisumikäytäntöjen helpottamista koskeva sopimus ja takaisinottosopimus vuoteen 2020 mennessä.

IV. EU:n viisumivastavuoroisuusmekanismi - viisumivastavuoroisuus Yhdysvaltojen ja Kanadan viisumivapausohjelmat

Yhdysvallat: EU:n jäsenvaltioista viisumivelvollisuus Yhdysvaltoihin koskee Bulgariaa, Kroatiaa, Kyprosta, Puolaa ja Romaniaa. Komissio tekee yhdessä niiden kanssa viisumivastavuoroisuustyötä.

Viisumivastavuoroisuus oli esillä EU:n ja Yhdysvaltojen välisessä ministeritapaamisessa marraskuussa 2017. EU:n edustajat toistivat kantansa viisumien vastavuoroisuuden laajentamisesta kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin. Yhdysvallat vahvisti haluavansa jatkaa teknisen tason tuen antamista niille jäsenvaltioille, jotka eivät ole vielä viisumivapauden piirissä. Yhdysvallat on linkittänyt tässä yhteydessä viisumipolitiikan ja laittoman maahanmuuton todeten viisumipolitiikan olevan tässä tärkeä väline. EU on ilmoittanut olevansa valmis keskustelemaan maahanmuutosta, mutta eri kontekstissa.

Yhdysvalloissa kootaan raporttia EU-maiden vastauksista Yhdysvaltojen viisumivapausohjelma- kyselyyn. Yhdysvaltojen kongressi käsittelee raportin ja

prosessin uskotaan valmistuvan vielä vuoden 2017 kuluessa. Myös Suomi on vastannut saamaansa viisumivapausohjelmaa koskevaan kyselyyn vuonna 2017.

Kanada: Kanadan ja EU:n välinen täysi viisumivapausvastavuoroisuus toteutui 1.12.2017 lukien, kun Kanada myönsi viisumivapauden myös kaikille Romanian ja Bulgarian kansalaisille.

V. EU:n viisumisäännösten uudistaminen (Recast)

Euroopan komissio antaa uuden viisumisäännösten uudistamista koskevan esityksen tämänhetkisten tietojen mukaan vuoden 2018 maaliskuussa ja aiemman 1.4.2014 annetun viisumisäännösten uudistamisesityksen käsittely päättyy. Vuoden 2014 esityksen käsittely pysähtyi huhtikuussa 2016 trilogivaiheeseen keskeisen erimielisyyden koskiessa Euroopan parlamentin esitystä lisätä viisumisäännösten humanitaarista viisumia koskeva artikla. Komissio ja useimmat jäsenvaltiot eivät voineet hyväksyä humanitaarista viisumia koskevaa esitystä ja katsoivat, että viisumisäännösten tulee säätää ainoastaan lyhytaikaisesta viisumilla tapahtuvasta oleskelusta EU:n alueella.

VI. Esitys kiertomatkaviisumista

Euroopan komissio antoi 1.4.2014 kiertomatkaviisumia koskevan esityksen, mutta sen suhteen ei ole saavutettu tuloksia. Euroopan komission päätös antaa uusi viisumisäännösten uudistamista koskeva ehdotus vuonna 2018 heijastunee myös kiertomatkaviisumiesitykseen.

VII. Viisumipolitiikan käyttö palautustoiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi

Eurooppa-neuvoston vuosina 2016 ja 2017 tekemiä linjauksia koskien palautuspolitiikan tehostamista käyttämällä hyväksi eri politiikkalohkoja on alettu toteuttaa syksyllä 2017 (9584/17 RESTREINT). Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun viisumipoliittisia toimenpiteitä käytetään vipuvartena takaisinottoyhteistyön tehostamiseksi kolmansien maiden kanssa. Palautusta koskevat asiat kuuluvat Suomessa sisäasiainministeriön toimivaltaan.

VIII. e-viisumiehdotus

Viron EU-puheenjohtajuuskauden keskeinen keskustelunavaus vuoden 2017 toisella vuosipuoliskolla viisumityöryhmässä on e-viisumiehdotus eli mahdollinen viisumiprosessin sähköistäminen ja viisumitarran korvaaminen sähköisellä viisumilla (10520/17).

Ehdotus on ollut alustavasti esillä heinä-, syys- ja lokakuun viisumityöryhmän kokouksissa. Jäsenvaltioiden kesken vallitsee laajahko yhteisnäkemyks siitä, että ehdotus edustaa tulevaa kehityssuuntaa, mutta ehdotukseen liittyy paljon avoimia kysymyksiä ja sen käsittely tulee kestämaan pitkään.

Viisumityöryhmässä on painotettu sekä sähköistä viisumijärjestelmää että sähköistä viisumia koskevien turvallisuuskysymysten sekä esitutkimuksen ja kuluarvion tekemisen tärkeyttä ennen esityksen varsinaista käsittelyä. Asiassa on tärkeää huomioida myös laittoman maahantulon torjunnan näkökulma erityisesti kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön kannalta. Mahdollinen e-viisumin käyttöönottoon liittyvä ehdotus edellyttää kattavaa vaikuttavuusarvioinnin laadintaa. Esille on nostettu myös kysymys EES- ja ETIAS- järjestelmien hyödyntämismahdollisuuksista.

IX. EU – yhtenäisen viisumin kaava (viisumitarra)

Yhtenäisestä viisumin kaavasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1683/95 muuttamista koskeva asetusta (EU) N:o 2017/1370 hyväksyttiin 4.7.2017. Asetus julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 28.7.2017 ja se tuli voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä julkaisemisen jälkeen. Jäsenvaltioiden on sovellettava tätä asetusta viimeistään viidentoista kuukauden kuluttua siitä, kun asetuksen (EY) N:o 1683/95 2 artiklassa tarkoitetut tekniset lisäeritelmät on hyväksytty. Tämä asetusta on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti. Asetuksen kansallinen täytäntöönpano on vireillä jäsenvaltioissa.

X. EU- yhtenäisen oleskeluluvan kaava

Euroopan parlamentin ja neuvoston esitys kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta annetun neuvoston asetuksen numero 1030/2002 muuttamisesta hyväksyttiin 25.10.2017. Asetus julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 1.11.2017 ja se tuli voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä julkaisemisen jälkeen. Jäsenvaltioiden on sovellettava asetusta viimeistään 15 kuukauden kuluttua siitä, kun asetuksen (EY) N:o 1030/2002 2 artiklassa tarkoitetut tekniset lisäeritelmät on hyväksytty. Asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

XI. Bulgarian ja Romanian passiivinen pääsy Visa Information System – järjestelmään (VIS)

Passiivinen pääsy Visa Information Systemiin antaa Bulgarialle ja Romanialle oikeuden lukea viisumitietojärjestelmän tietoja sen jälkeen, kun maat ovat saavuttaneet edellytetyn teknisen valmiuden. Teknisen valmiuden tason mittaamiseen käytetään eu-LISAn (laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava eurooppalainen virasto) kattavia testejä. Bulgarian ja Romanian passiivinen pääsy viisumitietojärjestelmään on siis edellytyksenä sille, että kyseisissä jäsenvaltioissa voidaan käyttää Entry Exit System - rajanylitystietojärjestelmää.

Neuvoston päätös 12.10.2017 N:o (EU) 2017/1908 viisumitietojärjestelmää koskevien Schengenin säännösten tiettyjen määräysten voimaansaattamisesta Bulgarian tasavallassa ja Romaniassa julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 19.10.2017.

XII. Viisumitietojärjestelmää (VIS) koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 767/2008 muutosehdotus

Komissio antaa tämänhetkisten tietojen mukaisesti vuonna 2018 ehdotuksen viisumitietojärjestelmää koskevan asetuksen muuttamisesta. Ehdotus annetaan joko vuoden 2018 maaliskuussa samanaikaisesti EU:n viisumisäännösten uudistamista koskevan ehdotuksen kanssa tai vaihtoehtoisesti toukokuussa.

Suomen kanta

I. Voimaan tulleet EU:n ja kolmansien maiden väliset lyhyttä oleskelua koskevat viisumivapaudet

Sopimukset on allekirjoitettu ja vastaavat Suomen kantaa.

III. EU:n ja Kiinan välinen maahanmuutto ja liikkuvuus – vuoropuhelu

Suomi tukee maahanmuutto ja liikkuvuus – vuoropuhelua ja sen tavoitteissa etenemistä.

IV. Viisumivastavuoroisuusmekanismi – Yhdysvaltojen ja Kanadan viisumivapausohjelmat

Suomelle on tärkeää, että vastavuoroisuusmekanismin mukaisia keskusteluja jatketaan ja tavoitteena pidetään viisumivapauden vastavuoroista toteutumista kaikkien EU-maiden kohdalla.

V. EU:n viisumisäännösten uudistaminen (Recast)

Suomi odottaa komission uutta vuonna 2018 annettavaa viisumisäännösten uudistamisehdotusta.

Trilogineuvotteluihin 2016 mennyt, komission alkuperäisen viisumisäännösten uudistamista koskevan ehdotuksen muokattu asiakirjaversio (7714/16), vastasi Suomen kantoja.

VI. Esitys kiertomatkaviisumista

Suomi kannattaa kiertomatkaviisumiehdotuksen käsittelyn lykkäämisestä EU-viisumityöryhmän maaliskuussa 2016 tekemän päätöksen mukaisesti eli kiertomatkaviisumin käsittely jätettiin odottamaan viisumisäännösten uudistamista.

VII. Viisumipolitiikan käyttö palautustoiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi

Suomi kannattaa viisumipolitiikan ja palautus- sekä takaisinottoyhteistyön vahvistamista.

VIII. E-viisumiehdotus

Suomen kannan muodostaminen on mahdollista vasta siinä vaiheessa, kun ehdotusta koskeva esiselvitys tehdään ja mahdollisen ehdotuksen sisältö selviää.

XI. Bulgarian ja Romanian passiivinen pääsy Visa Information System -järjestelmään (VIS)

Romanialle ja Bulgarialle annettava passiivinen pääsy VIS - järjestelmään eli tietojen lukuoikeus on Suomen hyväksyttävissä (9074/17). Suomi kannattaa Bulgarian ja Romanian passiivista pääsyä viisumitietojärjestelmään siinä vaiheessa, kun maat ovat saavuttaneet edellytetyn teknisen valmiuden ja tiedottaneet asiasta komissiolle. Romanian ja Bulgarian passiivinen pääsy viisumitietojärjestelmään on tärkeää myös sen takia, että järjestelmään pääsyn avulla nämä jäsenvaltiot voivat torjua tehokkaammin terrorismin uhkaa ja laitonta maahanmuuttoa kolmansista maista.

XII. Viisumitietojärjestelmää (VIS) koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 767/2008 muutosehdotus

Suomi odottaa komission toimesta vuonna 2018 annettavaa ehdotusta viisumitietojärjestelmää koskevan asetuksen muuttamisesta. Suomi muodostaa kantansa tämän jälkeen.

Pääasiallinen sisältö

III. EU:n ja Kiinan välinen maahanmuutto ja liikkuvuus – vuoropuhelu

EU:n ja Kiinan väliset lyhytaikaisia viisumeita koskevat viisumihelpotussopimusneuvottelut sekä takaisinottosopimusta eli yhteistyötä laittoman maahanmuuton estämiseksi koskevan sopimuksen neuvottelut linkitetään niin, että ne tulevat voimaan samanaikaisesti. Tavoitteena on luoda vastavuoroiset ja oikeudellisesti selkeät menettelyt.

V. Viisumisäännösten uudistaminen (Recast)

EU-viisumityöryhmän kokouksessa lokakuussa 2017 puheenjohtaja ilmoitti, että Europarlamentti on luopunut esityksestään sisällyttää humanitaarinen viisumi viisumisäännöstöön (13175/17). Useat jäsenvaltiot sekä komissio totesivat, ettei ole perusteita jatkaa nykyisen vuonna 2014 annetun viisumisäännösten uudistamisesityksen käsittelyä. Jäsenvaltiot pitivät parempana odottaa komissiolta uutta viisumisäännösten uudistamisehdotusta vuoden 2018 puolella. Komission uuden ehdotuksen valmistelua koskevat konsultaatiot ovat vireillä. Komissio antaa tämänhetkisten tietojen mukaan ehdotuksen viisumisäännösten uudistamisesta maaliskuussa vuonna 2018.

XI. Bulgarian ja Romanian passiivinen pääsy Visa Information System – järjestelmään (VIS)

Bulgarian ja Romanian passiivinen pääsy VIS- järjestelmään edellyttää, että ne täyttävät eu-LISAn tekemien testien mukaiset vaatimukset.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Sopimus Euroopan Unionin toiminnasta, 77 artiklan 2 kohdan a alakohta

Käsittely Euroopan parlamentissa

Mr López Aguilar (LIBE, S&D), raportoiija: Viisumisäännösten muutosesityksen recast- menettely

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 13.5.2016

Eduskuntakäsittely

Hallintovaliokunta 13.5.2016

Hallintovaliokunta 8.11.2016

HaVL 18/2014 vp – E73/2014vp

E-kirje

UM2014-00108, 27.01.2014

UM2014-00685, 26.5.2014

UM2015-01564, 25.11.2015

UM2016-00531 13.5.2016

UM2016-01075, 28.9.2016

UM2017-00646, 22.6.2017

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Mahdolliset muutokset ulkomaalaislakiin, mikäli kiertomatkaviisumi toteutuu.

Taloudelliset vaikutukset

Asiakirjat

Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the Union Code on Visas (Visa Code) (recast) 13175/17 LIMITE VISA 390, CODEC 1584, COMIX 682

e-Visa: Improving the current visa process with online visa application and digital visa sticker 10520/17 LIMITE VISA 241, COMIX 460, FRONT 285

9074/17; Luonnos neuvoston päätökseksi saattaa voimaan joitakin Schengen säännöksiä, jotka liittyvät Bulgarian ja Romanian passiiviseen pääsyyn VIS - järjestelmään

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1370 kolmansien maiden viisumien yhtenäisestä kaavasta annetun asetuksen no 1683/1995 muuttamisesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1954, kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta annetun neuvoston asetuksen numero 1030/2002 muuttamisesta

Viisumipolitiikka, palautukset ja takaisinotto (9584/17 RESTREINT)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Leena Liukkonen, UM, KPA-20, p. 0295 351 547, leena.liukkonen@formin.fi
Virpi Kankare, UM, KPA-20, p. 0295 351 772, virpi.kankare@formin.fi
Marita Auvinen, UM, KPA-20, p. 0295 351 783, marita.auvinen@formin.fi
Mikko Simola, EUE, mikko.simola@formin.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat	Antigua ja Barbuda, Bahama, Barbados, Brasilia, Bulgaria, Jordania, Kanada, Kiina, Marokko, Mauritius, Saint Kitts ja Nevis, Schengen viisumi, Seychellit, Tunisia, Valko-Venäjä, viisumit, Yhdysvallat, Romania
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, TEM, VM, VNK, YM
